

Bijlage 2 Afrondende rapportage Wetenschapsvisie 2025, Talentbrief, Impactbrief en brief Open Science¹

Hieronder is een overzicht opgenomen van concrete acties waarmee uitvoering is gegeven aan de Wetenschapsvisie 2025, Talentbrief, Impactbrief en brief Open Science. Enkele acties zijn gerealiseerd onder de verantwoordelijkheid van het huidige kabinet, deze acties zijn *cursief* gedrukt. Voor acties met een * zijn in de Wetenschapsbrief vervolgacties opgenomen.

Wat	Waarom	Status
<i>Wetenschapsvisie 2025</i>		
Nationale Wetenschapsagenda opstellen*	Nederland blijft mondiaal in de wetenschappelijke voorhoede meedoen en kan inspelen op (nieuwe) maatschappelijke en wetenschappelijke vraagstukken.	✓ De Nationale wetenschapsagenda is uitgebracht op 27 november 2015. ✓ In 2017 heeft OCW € 20 miljoen beschikbaar gesteld voor een startimpuls om te experimenteren met de NWA. Hierbij hebben acht routes elk € 2,5 miljoen gekregen.
Open Science / Open Access stimuleren*	Met publiek geld gefinancierd onderzoek komt ten goede aan iedereen en toegankelijke onderzoeksdata zorgen voor betere wetenschap. Nederland wil Europees koploper zijn en nationaal doel is dat in 2018 60% en 2024 100% open access wordt gepubliceerd.	✓ Tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de EU (2016) is "Amsterdam Call for Action on Open Science" gelanceerd en zijn er raadsconclusies aangenomen met o.a. als doelstelling dat er in 2020 100% open access wordt gepubliceerd ✓ In 2016 is in Nederland het Open Science Platform gestart. ✓ Er zijn eerste deals met daarin open access gesloten met uitgevers waaronder ACS, Elsevier, Sage, Springer, Taylor & Francis en Wiley.
Aanpassing eerste geldstroom (driejarige gemiddelden en aftopping promotieparameter)	Universiteiten krijgen meer stabiliteit in de onderzoeksbekostiging zodat zij lange termijn beslissingen kunnen nemen waaronder het aantrekken van vast personeel.	✓ De regeling waarmee de promotieparameter is afgetopt en de stabiliteit is vergroot, is op 1 januari 2017 in werking getreden.
€ 50 miljoen structureel voor matching	Deelname aan Horizon 2020 wordt gestimuleerd en er blijft bij deelname meer ruimte voor vrij en ongebonden onderzoek.	✓ In juli 2015 is de regeling Stimulering Europees Onderzoek ingevoerd voor publiek gefinancierde kennisinstellingen zodat tegemoet wordt gekomen aan de matchingvraag bij deelname. Aan Horizon 2020.
<i>Hoofdlijnenakkoord → Sectorakkoorden*</i>	<i>Universiteiten en hogescholen zetten onder meer in op kwaliteit onderwijs, personeelsbeleid, open science, impact, profilering en de Nationale wetenschapsagenda.</i>	✓ <i>Op 9 april 2018 zijn sectorakkoorden gesloten tussen VSNU en OCW en de Vereniging Hogescholen en OCW met aandacht voor de hiernaast genoemde prioriteiten.</i>
Hervorming NWO	NWO wordt slagvaardiger en kan strategischere rol vervullen zowel nationaal en internationaal.	✓ Per 1 januari 2017 is NWO van start gegaan met de nieuwe organisatiestructuur. Per 1 januari 2018 zijn de NWO-instituten ondergebracht in de Stichting NWO-I.

¹ Kamerstukken II, 2014 -2015, 29 338, nr. 141, Kamerstukken II, 2016 -2017, 31288, nr. 569, Kamerstukken II, 2016 -2017, 31288, nr. 574, Kamerstukken II, 2016 -2017, 31288, nr. 575

Terugdringen aanvraagdruk*	NWO past in overleg met universiteiten haar procedures aan zodat onderzoekers minder tijd kwijt zijn aan doen van aanvragen en kans op subsidie stijgt.	✓ NWO heeft in september 2017 een pakket maatregelen gepresenteerd om de aanvraagdruk te reduceren.
Meer diversiteit en gelijke kansen voor talent*	We willen dat in de wetenschap geen talent onbenut blijft en willen meer balans tussen mannen en vrouwen in de top.	✓ In de brief van de VSNU, <i>Talentbeleid Nederlandse universiteiten</i> van 15 november 2016 zijn per universiteit streefcijfers opgenomen voor het percentage vrouwelijke hoogleraren. ✓ <i>Via de "Westerdijk-impuls zijn in 2017 100 extra vrouwelijke hoogleraren benoemd bovenop de streefcijfers.</i>
Strategische inzet op infrastructuur* Permanente commissie grootschalige wetenschappelijke infrastructuur	Nederland houdt <i>state of the art</i> faciliteiten en ICT-onderzoeksinfrastructuur waarmee talentvolle onderzoekers worden aangetrokken en schaarse middelen voor wetenschappelijke infrastructuur efficiënter worden ingezet.	✓ Op 13 juli 2015 is de Permanente Commissie voor Grootschalige Wetenschappelijke Infrastructuur ingesteld. ✓ Op 13 december 2016 is nieuwe Nationale Roadmap Grootschalige Wetenschappelijke Infrastructuur vastgesteld. ✓ Nederland is gastland voor drie Europese Research Infrastructuur Consortia (ERIC): CLARIN, EATRIS en JIVE. Nederland is lid geworden van BBMRI, CESSDA, DARIAH, ECCSEL, Euro-Argo, ESS (European Social Survey), ICOS, INSTRUCT, LifeWatch en SHARE.
Evaluatie institutenstelsel NWO/KNAW*	Nederland houdt een dynamische institutenstelsel met excellente instituten.	✓ De nulmeting van het stelsel heeft de Kamer in 2017 ontvangen. Eind 2017 is het kader voor de evaluatie vastgesteld. ✓ De evaluatie is begin 2018 gestart (eindrapport wordt begin 2019 verwacht).
Promoveren breder waarderen*	Promovendi zijn een aanwinst voor het bedrijfsleven en de overheid zet daarom in op Industrial Doctorates en Societal Doctorates. Het promotierecht (ius promovendi wordt uitgebreid zodat aangesloten wordt bij internationaal gangbare praktijk en Nederland aantrekkelijk is voor talent dat nu geen promotierecht heeft.	✓ <i>In 2018 is in een pilot € 3,4 toegekend aan 16 promovendi via het Industrial Doctorates Programma. NWO zet een programma op voor Societal Doctorates.</i> ✓ Per 1 september 2017 is de wetswijzing voor de verruiming van het promotierecht in werking getreden waardoor UHD (en UD) als promotor kunnen optreden.
Aantrekken buitenlands talent*	We willen gericht buitenland talent aantrekken dat een belangrijke meerwaarde kan hebben voor het onderzoek in Nederland. NWO gaat daarom de Vernieuwingsimpuls actiever onder de aandacht brengen bij buitenlands talent.	✓ NWO heeft de Vernieuwingsimpuls is breder onder de aandacht gebracht in het buitenland.
Waarderen onderzoek en impact*	We willen onderzoekers meer waarderen voor hun inspanningen om kennis over te dragen.	✓ In 2017 is de nationale Stevinpremie (€ 2,5 miljoen) aangekondigd voor wetenschappers die met onderzoek grote maatschappelijke of economische impact hebben gehad. <i>De premie is in 2018 voor het eerst toegekend.</i>

Fundraising / goede doelen	Onderzoekers, goede doelen en alumni zetten zich samen in voor de financiering van onderzoek dat breed publiek belang dient.	✓ Onderzoekers, universiteitsfondsen (met bijdragen van onder andere alumni), gezondheidsfondsen en een heel aantal goede doelen vermogensfondsen zetten zich onverminderd in voor de financiering van onderzoek dat breed publiek belang dient. ✓ Er ontstaan structurelere banden tussen gezondheidsfondsen en wetenschap. Recente initiatieven zijn Oncode Instituut (met het KWF), RegMedXB (oa met de Nierstichting, Diabetesfonds en Reumafonds) en DCVA (met de Hartstichting). ✓ Buitenlandse vermogensfondsen investeren in Nederlands onderzoek. De Britse Gatsby Foundation investeert € 10 miljoen in onderzoek van het Parkinson centrum ✓ De giftenaftrek is gecontinueerd waardoor geven voor wetenschap wordt gestimuleerd.
Weekend van de Wetenschap wordt landelijk evenement	Kennisinstellingen openen hun deuren voor het brede publiek en zo laten zien hoe boeiend wetenschap is.	✓ Het aantal deelnemende organisaties aan het Weekend van de Wetenschap is gegroeid van 191 in 2014 naar 374 in 2018. Het aantal bezoekers is gegroeid van 130.000 in 2014 naar 150.000 in 2018.
Praktijkgericht onderzoek versterken*	Hogescholen dragen bij aan kennisontwikkeling en innovatie in de beroepspraktijk (o.a. MKB) en de regio. Praktijkgericht onderzoek versterkt kwaliteit onderwijs aan hogescholen.	✓ Onderzoek aan hogescholen heeft sterke ontwikkeling doorgemaakt: lectoren: 600 (2014) - 650 (2016) / (docent)onderzoekers: 3550 (2014) – 4360 (2016) en groei in financiering: 172 mln (2014) naar 217 mln (2016) ✓ <i>In totaal starten er in 2018 ruim 70 hbo-postdocs via het hbo-postdocprogramma.</i>
Belang WTI in het buitenland uitdragen*	Overheid en kennisinstellingen gaan samen Nederlandse wetenschap, technologie en innovatie in het buitenland promoten.	✓ Met universiteiten, KNAW, NWO en wetenschappelijke instituten is samen opgetrokken in onder meer Japan en Zuid Afrika. Dat leidde eind 2015 tot een Memorandum of Understanding met Zuid Afrika.
Positie LOWI versterken*	Het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit is het hoogste adviesorgaan bij de besluitvorming over vermeende schendingen van wetenschappelijke integriteit en die positie kan verder versterkt worden.	✓ Sinds 2014 is het aantal bij LOWI aangesloten koepels en kennisinstellingen met vier toegenomen tot een totaal aantal van 15 waarbij via de VSNU alle universiteiten en universitaire medische centra zijn aangesloten. ✓ <i>De onafhankelijkheid van het orgaan zal in 2019 sterker worden verankerd door het te verzelfstandigen en in een stichting onder te brengen (is nu onderdeel KNAW).</i>
Inzicht vergroten in de macro-economische effecten van investeringen in wetenschap.	De inzichten over macro-economische effecten van investeringen in wetenschap kunnen benut worden bij de kwantificering van de toekomstige effecten van wetenschap voor Nederland.	✓ Het CPB heeft samen met KNAW een uitgebreide studie gedaan naar de macro-economische effecten van investeringen in wetenschap met als conclusie dat geen algemene uitspraken gedaan kunnen worden over de impact

		van investeringen in wetenschap op economische groei.
Functioneren adviesstelsel (AWTI, KNAW, Rathenau Instituut)*	Adviezen en rapport krijgen meer impact op het beleid door samenwerking en afstemming op kennisbehoefte van de overheid. Het adviesstelsel wordt in 2018 geëvalueerd.	✓ Aandacht voor adviezen en rapporten van de KNAW, AWTI en het Rathenau Instituut is toegenomen op de departementen en in de Tweede Kamer. ✗ AWTI, KNAW en Rathenau Instituut zijn afzonderlijk geëvalueerd.
Balans van de wetenschap (elke twee jaar)*	Door beter inzicht in het functioneren, de impact en het vertrouwen in de wetenschap kan het debat in de Kamer en de met de samenleving over de inzet van publiek geld beter worden gevoerd.	✓ In 2016 is de eerste Balans van de Wetenschap verschenen. ✓ <i>In 2018 is de tweede Balans van de Wetenschap verschenen.</i>
Talentbrief		
Bredere en betere loopbaanperspectieven*	Er komt een evenwichtige waardering van onderwijs, onderzoek en kennisbenutting bij loopbaanmogelijkheden aan universiteiten.	✓ Met het oog op loopbaanmogelijkheden hebben NWO en VSNU afspraken gemaakt over inbeddingsgaranties bij VENI, VIDI, VICI. ✓ Enkele universiteiten zijn gestart met het waarderen en belonen van onderwijs en kennisoverdracht naast onderzoek.
Terugdringing flexibele arbeidscontracten*	Het arbeidsmarktperspectief van onderzoekers met een tijdelijk dienstverband wordt versterkt door cao-afspraken. Jonge wetenschappers en docenten krijgen daardoor meer kans op een vaste baan aan een universiteit.	✓ VSNU heeft streefcijfer opgenomen in de cao over de vermindering van het aantal tijdelijke aanstellingen.
Versterking hbo onderwijs en onderzoek*	Er komt een kwaliteitsimpuls voor hogescholen gericht op de verwevenheid van onderwijs en praktijkgericht onderzoek. Er is € 4 miljoen in 2017 en vanaf 2018 € 2 miljoen voor een postdoc/docenten programma op het hbo.	✓ <i>De eerste 13 hbo-postdocs zijn gestart in 2018.</i> ✓ <i>In totaal starten er in 2018 ruim 70 hbo-postdocs via het hbo-postdocprogramma.</i>
Brede arbeidsmarktoriëntatie promovendi*	Veel promovendi krijgen een loopbaan buiten de wetenschap. Universiteiten gaan promovendi de kans bieden zich hierop te oriënteren.	✓ In de Cao Nederlandse universiteiten is de mogelijkheid opgenomen ingebouwd om stages te lopen.
Beter benutten van talent*	Diversiteit heeft een positief effect op hoe universiteiten functioneren en is belangrijk bij het generen van maatschappelijk relevante kennis. Er is € 5 miljoen voor het creëren van 100 extra hoogleraarsplaatsen voor vrouwen. De ondervertegenwoordiging van personen met een migratieachtergrond wordt teruggedrongen.	✓ <i>Via de "Westerdijk-impuls" zijn 100 extra vrouwelijke hoogleraren benoemd.</i> ✓ <i>NWO is gestart met het pilotprogramma Vluchtelingen in de wetenschap.</i>
Versterken wetenschappelijke aantrekkingskracht Nederland*	Aantrekkingskracht van Nederland wordt meer gepromoot o.a. via internationale evenementen.	✓ De Nederlandse wetenschap presenteert zich op aansprekende evenementen zoals de Hannover Messe.

Brief Open Science		
Nationaal Plan Open Science	Ambities op het gebied van open access (100% in 2020), onderzoeksdata (optimaal hergebruik via de FAIR principes) en waardering voor het delen van onderzoeksresultaten worden uitgewerkt in een Nationaal plan met commitment van een brede coalitie.	✓ Het Nationaal Plan Open Science is op 9 februari 2017 verschenen.
Open Science Platform Nederland	Dit platform gaat de voortgang van de afspraken uit het Nationaal plan begeleiden en monitoren. Er is een nationaal coördinator open science.	✓ Het Open Science Platform Nederland is op 9 februari 2017 gestart
Brief Wetenschap met impact		
Industrial doctorates	Samenwerking tussen bedrijven en universiteiten verhoogt de kans op implementatie van kennis. Er komt € 10 miljoen beschikbaar zodat gepromoveerd kan worden onder begeleiding van een bedrijf en een hoogleraar	✓ De pilot Industrial doctorates, waarin promovendi hun onderzoek zowel bij een bedrijf als een universiteit verrichten, heeft 16 promotieplaatsen opgeleverd, waarvan 7 in een mkb-bedrijf.
Ondernemerschapsonderwijs intensiveren	Het is van belang om zo veel mogelijk studenten en jonge onderzoekers de kans te bieden om ondernemersvaardigheden nog beter te ontwikkelen.	✓ Het ondernemerschapsonderwijs is uitgebreid. Het Nederlandse hoger onderwijs is sterk in het ondersteunen van ondernemerschap en innovatie (zie OECD rapport "Supporting entrepreneurship and innovation in higher education in the Netherlands" en de Evaluatie van het Valorisatieprogramma).
Take-off verbreden	Starters worden ondersteund bij het gebruikmaken van kennis van publieke kennisinstellingen. OCW en EZK stellen hiervoor € 10 miljoen beschikbaar uit het Toekomstfonds en OCW € 1,6 miljoen zodat hogescholen aansluiting krijgen bij haalbaarheidsstudies.	✓ Uit het Toekomstfonds is € 10 miljoen naar NWO gegaan voor uitbreiding van het <i>Take off</i>-programma, fase 2 . Naast universitaire starters kunnen ook hbo-starters en TO2-starters deze lening aanvragen. ✓ OCW heeft € 1,6 miljoen toegevoegd aan het <i>Take off</i>-programma fase 1 voor haalbaarheidsstudies vanuit de hogescholen.
Startups ondersteunen met richtsnoeren	Richtsnoeren voor o.a. het omgaan met intellectuele eigendomsrechten brengt expertise van diverse partijen bij elkaar en maakt het makkelijk om een startup te beginnen.	✓ Het landelijk richtsnoer "Omgang met aandelenbelangen van kennisinstellingen en medewerkers in academische start-ups" van de VSNU, NFU, NKI, KNAW en NWO is tot stand gekomen en gepubliceerd. Dit is het vervolg op het "Richtsnoer omgang met intellectuele eigendomsrechten richting academische start-ups".
Prestaties valorisatie onderdeel bij beoordelingen door NWO	Er komt een beter evenwicht tussen prestaties op het vlak van publiceren en het vlak van bredere kennisbenutting.	✓ <i>NWO werkt aan manieren om prestaties op het gebied van impact uit het verleden mee te wegen in de beoordeling van aanvragen.</i>
Impact van NWO- en KNAW instituten evalueren*	Bij de evaluatie die plaatsvindt in het kader van de dynamiseren van het institutenlandschap wordt ook	✓ <i>Loopt mee in de evaluatie van het institutenstelsel. (De evaluatie is begin 2019 klaar.)</i>

	gekeken naar maatschappelijke en economische impact.	
Nationale valorisatieprijs	Met een jaarlijkse nationale valorisatieprijs (Stevinpremie) wordt de bijdrage aan kennisbenutting gewaardeerd.	✓ <i>Op 12 september 2018 zijn de eerste Stevinpremies van elk € 2,5 miljoen uitgereikt.</i>
Nieuwe methode ontwikkelen om valorisatie inzichtelijk te maken.*	Om uit de knellende situatie van publicatiedruk te komen, moeten er alternatieve beoordelingsmethoden worden ontwikkeld die meer recht doen aan de brede kwaliteit en impact van wetenschap. KNAW komt met advies hiervoor.	✓ <i>Het KNAW-advies "Impact in Kaart" is op 2 november 2018 uitgebracht.</i>
KTO's versterken en verbreden KTO-roadmap uitwerken	Ondernemende onderzoekers worden geholpen bij het delen van kennis daartoe worden de ondersteuning vanuit knowledge transfer offices van universiteiten versterkt.	✓ <i>Binnen het landelijke KTO-netwerk zet de VSNU zich in voor verdere professionalisering van de KTO's bij de universiteiten.</i> ✓ <i>StartupDelta heeft met de VSNU het initiatief genomen voor een "masterclasses Knowledge Transfer". De komende jaren gaat de VSNU deze masterclasses organiseren met gerenommeerde buitenlandse Knowledge Transfer Offices (KTO's).</i> ✓ <i>Landelijk ambities van KTO's worden jaarlijks uitgewerkt in een roadmap.</i>
Gezamenlijke set indicatoren om valorisatie te monitoren Delen van 'good practices'	Om maatschappelijke en economische valorisatie te meten, komen universiteiten met indicatoren. Binnen NWO leren domeinen van elkaar door het delen van 'good practices' voor de benutting kan kennis.	✓ <i>De 4TU hebben indicatoren voor valorisatie gemaakt.</i> ✓ <i>Bij NWO is een aantal thematische organisatiebrede teams ingesteld. Het team Kennisbenutting richt zich op impact/valorisatie/kennisbenutting en de manier waarop dit binnen de verschillende NWO-domeinen meer bevorderd kan worden.</i>